

OPINA

nățională

Revistă săptămânală de informație, opinie și idei de larg interes național
editată de „FUNDАIЯ ROMÂNIA DE MÂINE”

PARTICIPAREA COMUNITARĂ DIMENSIUNE DEFINITORIE A AUTODEZVOLTĂRII AȘEZĂRILOR RURALE *

1. Dezvoltarea endogenă (autoconcentrată) - un alt tip de dezvoltare

Simpla dorință de a regăsi reconstrucția mediului rural în noile condiții, ca și existența - chiar parțială și incompletă - a unui cadru normativ nu asigură de la sine restructurarea acțională, schimbarea uneori radicală, a stăriilor de lucruri existente anterior. Acestea au lăsat urme adânci în viața economică și socială a comunităților rurale, iar șansa revitalizării funcțiilor comunitare depinde, în mare măsură, atât de ansamblul de forțe și de resurse de care dispune în momentul de față fiecare localitate, cât și de capacitatele de a le utiliza cât mai intelligent și eficient, potrivit unor modele și strategii proprii.

Noțiuni precum autenticitate, specificitate, creație originală, modernizare creațoare etc. sunt

Prof.univ.dr. Aurelian BONDREA
Conf.univ.dr. Carmen FURTUNĂ

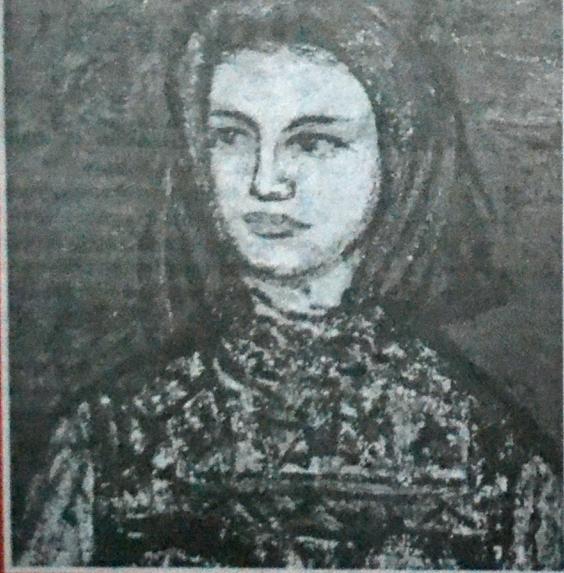
definițiori pentru caracterizarea endogenității dezvoltării. După cum se cunoaște, numeroase studii și numeroși autori au manifestat rezerve cu privire la insuși conceptul de „model de dezvoltare”, atât timp cât noțiunea era folosită pentru a legitima „exemplaritatea” unor căi și experiențe de dezvoltare, propuse sau impuse altor popoare ca niște scheme absolute, imuabile. În numeroase cazuri, conceptul de „model de dezvoltare” a devenit opusul diversității și endogenității dezvoltării, expresia unei perspective liniare, uniforme, simpliste asupra devenirii. Problema s-a impus drept capitală țărilor pentru care endogenitatea reprezenta imperativul regăsirii identității lor istorice, al asigurării independenței

și al unei dezvoltări conforme cu necesitățile și particularitățile lor, cu aspirațiile popoarelor respective. Pentru aceste state, endogenitatea a devenit alternativa ieșirii din lanțul „dezvoltării dependente” și al „modelelor exogene” de organizare a vieții economice și sociale, condiția indispensabilă pentru motivarea afectivă a populației în favoarea dezvoltării. Dar orientarea spre o dezvoltare endogenă nu trebuie să echiveze cu negarea experienței și achizițiilor, învățămintelor și aspectelor practice ale organizării vieții social-economice din statele industrializate, a mijloacelor de bază ale modernizării, îndeosebi a celor ce se referă la economia de piață, valorizarea progresului științific și tehnic și exigentele managementului modern.

O mare actualitate prezintă și relațarea importanței și rolului

* Comunicare prezentată la
Simpozionul „CIVILIZATIA RURALĂ 2020”

Brăduț COVALIU:
Fată din Oas

O HOTĂRÂRE care ignoră Constituția

Acad. David DAVIDESCU

Ca simplu cetățean, mă întreb cum poate să fie condusă țara noastră pe un flagă de progres economic, când liderii unor partide politice, alături de miniștri din coaliția guvernamentală dău dovadă că nu cunosc Constituția României.

aceptat de parlament... Înseamnă că aranjamentul „secret” între liderii politici ai coaliției guvernamentale nu poate constitui o obligație, atât timp cât nu a fost acceptat de parlament.

În programul de guvernare, prezentat în parlament și acceptat de acesta, nu figurează acest aranjament al liderilor politici aflați la guvernare. Aranjamentul secret nu are o bază juridică, el rămâne o simplă hotărâre a unor politicieni care nu cunosc Constituția României.

2. Constituția României la articolul 107, prevede că: „Hotărările de Guvern se emit pentru organizarea executării legilor...” În acest caz ar trebui ca Legea învățământului să prevadă mai întâi înființarea unei astfel de instituții de învățământ superior cu predare în limba maghiară, pe baza căreia să poată fi apoi emisă o Hotărâre de Guvern, pentru executarea punerii în aplicare a prevederilor respective. Este neconstituțional ca Guvernul să emite mai întâi hotărârea și apoi să apară legea. Totodată, trebuie să remarcăm că se calcă nu numai Constituția României, ci și principiul separației puterilor în statul de drept, (legislativ, executiv, judecătoresc), mai ales că Hotărârea de Guvern din 30 septembrie a fost emisă în timpul când Parlamentul se afla în sesiune obișnuită.

(Continuare în pag. 3)

(Continuare în pag. 2)

- „Civilizația rurală 2020”. O prestigioasă dezbatere științifică la Slătioara
  - Fundația Națională pentru Civilizație Rurală „Niște țărani”.
- APEL PENTRU ȚĂRANUL ROMÂN**

Pagina 5

Pagina 4

MAREA UNIRE DE LA 1 DECEMBRIE 1918 ÎN CULTURĂ SUFILETUL ROMÂNESC ȘI-A AFLAT UNITATEA FUNDAMENTALĂ

Valeriu RĂPEANU

Aniversarea celor opt decenii de când România a devenit România Mare va prilejui - nu avem nici un motiv să fim sceptici - nu numai manifestări festive, ci și acele momente de reflecție, de evaluare obiectivă asupra momentului, dar și asupra complexului de imprejurări care l-au făcut posibil. și acestea deoarece nu numai o dată

caracterul festiv naște formule convenționale, epitete de circumstanță, cuvinte tocice care îndepărtează mai ales tinerul.

Ori, ceea ce trebuie să spunem acum e faptul că Marea Unire a fost înainte de toate o realitate sufletească la făurirea căreia cultura a avut rolul decisiv. Se știe că ultimul deceniu al secolului trecut a echivalat cu un moment de criză în cultura

românească. Au vorbit despre această situație a literaturii române cei ce debutau atunci precum Gala Galaction sau Mihail Sadoveanu. Nu înseamnă că acel deceniu să a caracterizat - ca să folosim un termen la modă - printre-un „vid cultural”. Dar totul se compară cu perioada în care scriaseră Eminescu și Creangă, dispărând în pragul ultimului deceniu al secolului, cu epoca în care I.L. Caragiale dăduse întrег teatrul său, ca să cităm numai câteva exemple. Dar, mai ales, se căuta un ideal. Un ideal pentru o nouă generație care se afla la început. și acest ideal, va fi cel pe care îl va structura N.Iorga în primele articole din **Sămănătorul** anului 1903, în special prin cel numit **O nouă epocă de cultură**.

(Continuare în pag. 8)

Ignoră Constituția

(Continuare din pag. 1)

În articolul 32 al 2. din Constituția României se prevede „Învățământul de toate gradele se desfășoară în limba română, însă în cadrul acestuia se poate desfășura și într-o limbă de cunoaștere internațională... Limbile de circulație internațională recunoscute sunt cele folosite ca limbi oficiale la O.N.U. engleză, franceză, spaniolă, chineză, arabă, rusă.

În aliniosul 3 al articolului 32 din Constituția României se specifică „Dreptul persoanelor apărătorilor minorităților naționale de a învăța limba lor maternă și dreptul de a putea fi instruiți în această limbă sunt garantate, modalitățile de exercitare a acestor drepturi se stabilesc prin lege”. Înseamnă că nu prin Hotărârea de Guvern se poate stabili dreptul de a putea fi instruiți într-o altă limbă, ci numai prin lege. De aici rezultă încă o dată încălcarea de patere executivă a principiului separării puterilor în statul de drept. Cu atât mai grav este această încălcare a separării puterilor în stat, cu cît Parlamentul se află în sesiune și poate fi solicitat să se în discuție, în procedură simplă sau de urgență, o propunere a guvernului.

4. Par curios și faptul că guvernul României se substituie reprezentanților Comunității germane și îl încalcă acesta hotărâsa înființarea unei Universități multi-culturale germano-mughiare.

Politica adverză nu se face „după ureche”, ci cu respectarea unor principii de drept, conservante în acte juridice, ca și în Constituția României.

Poate este o meserie, o profesie și cei care se dedică acestei îndeletniciri trebuie să își împosioneze bine principalele de drept, de economie, ca și pe cele ale legislației.

Totuși această pierdere de timp nu ar fi avut loc, dacă liderii politici și miniștrii coaliției guvernamentale și-ar fi insusit temeinic prevederile Constituției României și principile de drept, ca separarea puterilor în stat, precum și cele de bază ale economiei, ale dezvoltării globale etc., iar timpul ar fi fost folosit pentru relansarea producției, singura soluție care poate pune pe picioare o economie bolnavă.

În încheiere, mi se pare normal ca într-un stat de drept, liderii partidelor politice din coaliția guvernamentală și miniștrii din coaliție să explice alegătorilor cum respectă, sau cum nu respectă, principiile de drept, ca cele ale separării puterilor în stat, ca și prevederile Constituției României.

În legătură cu Hotărârea Guvernului nr. 687/02.10.1998, referitoare la înființarea Universității „Petőfi-Schiller” în România

RECTORII

Instituțiilor de învățământ superior, prezente la sesiunea de toamnă a Consiliului Național al Rectorilor, desfășurată în zilele de 15 și 16 octombrie, la Galați, în calitate de reprezentanți autorizați ai comunității academice, își exprimă dezacordul total față de această Hotărâre de Guvern și cer revenirea asupra acestui act normativ din următoarele considerente:

1. Prevederile HG nr. 687/02.10.1998 sunt în contradicție cu normele constituționale și alte dispoziții legale în vigoare privind organizarea și funcționarea instituțiilor de învățământ superior.

2. În esență dispozițiile sale, Hotărârea de Guvern menționată creează premisele segregării pe criterii etnice a învățământului superior din România, ceea ce contravine interesului național și normelor internaționale privind educația tinerilor.

3. Prin prevederile Hotărârii de Guvern se oficializează separarea, ca modalitate de abordare și soluționare a problemelor economice, sociale, juridice și administrative ale minorităților naționale. Considerăm

HOTARÂREA Consiliului Național al Rectorilor din România, referitoare la Hotărârea Guvernului privind înființarea UNIVERSITĂȚII „PETŐFI-SCHILLER”

Luând în considerare
argumentele exprimate,
Conferința Națională a Rectorilor
decide:

4. Se apreciază că punerea în practică a Hotărârii Guvernului poate avea urmări serioase, cu caracter ireversibil asupra relațiilor între naționații români și minoritățile naționale.

Rectorii instituțiilor de învățământ superior susțin argumentele și demersurile Ministerului Educației Naționale și își declară sprijinul cu linia exprimată de ministru privind promovarea învățământului multicultural, până la nivel de universitate, fară a exclude limba română, poziție care răspunde întrutoțul interesului național, protecției drepturilor minorităților, asigurând compatibilitatea cu normele internaționale în vigoare.

Încercările de a promova interese politice înguste în spațiul universitar nu pot avea alte efecte decât întârzierea procesului de reformă și restructurare, început cu succes de ministrul Educației Naționale, care se bucură de sprijinul ferm al comunității academice naționale.

în medie circa 20 chestionare, deci 4 chestionare/zi, având un pas mecanic de 1 chestionar/oră.

Durata anchetei de teren a permis obținerea informațiilor în timp util pentru a le prelucra și analiza astfel încă factorii de decizie ai Romexpo S.A. să beneficieze, în circa două săptămâni, de rezultatele studiului efectuat.

Odată încheiată activitatea de teren, studenții au devenit, în proporție covârșitoare, operatori pe calculator, parcugând cea de a doua etapă a studiului respectiv – introducerea datelor pe calculator.

Aplicația informatică utilizată pentru stocarea, prelucrarea și analiza informațiilor din anchetă este SPHINX Plus 2 sub Windows. Aplicația este utilizată pentru prima dată în mediul universitar românesc ca fundament în instruirea practică a studenților.

SPHINX Plus 2 este **rodul experienței teoretice și practice** a unei firme producătoare de soft franceze, unde exemplul colaborării între cadrele didactice ale Universității din Lyon și practicienii – specialiști în marketing – a devenit cunoscut în mediul educațional francez (programul SPHINX fiind utilizat ca suport didactic atât la nivel liceal și universitar, cât și în mediul de afaceri francez și chiar european.)

Aplicația informatică permite fundamentarea, precum și elaborarea unei anchete de marketing, fiind concepută pentru a dirija utilizatorul încă din fază de elaborare a chestionarului și până la înregistrarea și prelucrarea informațiilor provenite din administrarea chestionarelor.

drepturnilor orândui, în cazul ignorării de către oficialitățile statului și actualului demers.

5. Convocarea Consiliului Național al Rectorilor din România, în decurs de o lună de la data adoptării prezentei hotărâri, într-o ședință extraordinară, la București, care să analizeze rezultatul demersurilor declanșate.

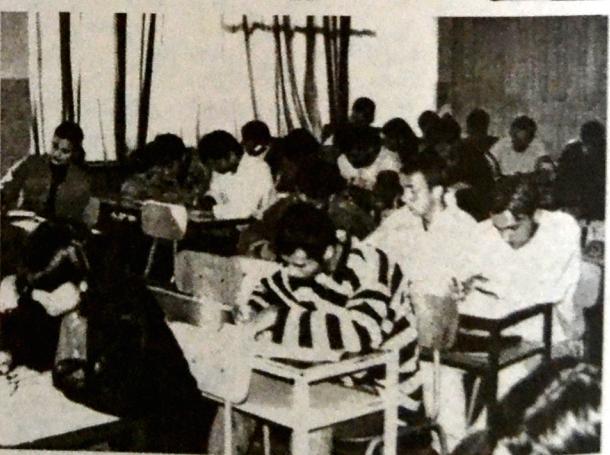
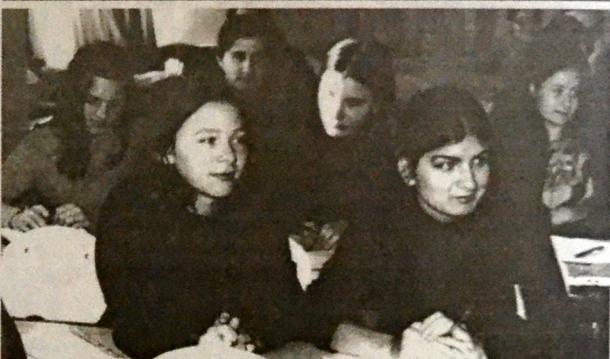
Consiliul Național al Rectorilor din România constată cu îngrijorare că toate argumentele exprimate în această problemă, până în prezent, de către comunitatea universitară au fost ignorate constant cu consecințe care se prefigură a deveni grave pentru învățământul superior și evoluția societății românești.

Rectorii instituțiilor de învățământ superior din România își exprimă hotărârea de a promova și în continuare, în interiorul comunității academice din țara noastră, respectarea standardelor care definesc bazele funcționării autonomiei universitare și a performanțelor academice, respingând cu fermitate ingerințele politice de orice fel în aceste probleme.

Conferința Națională a Rectorilor din România

Galați, 15 octombrie, 1998

Președinte, prof.univ.dr.ing. Sergiu T. CHIRIACESCU

Rezultatele studiului efectuat în rândul vizitatorilor târgului TIBCO'98 au fost prezentate într-o ședință de lucru departamentului de Marketing al Romexpo S.A..

Întrucât, scopul promovațional pe care și-l-a propus instituția noastră a fost atins, respectiv s-a creat și cultivat nevoie de informații provenite din cercetări de marketing, în toamna acestui an, S.C.Romexpo S.A. a solicitat și încheiat un contract ferm cu Facultatea de Marketing – Comerț Exterior a Universității „Spiru Haret” pentru efectuarea încă a cel puțin două anchete în rândul vizitatorilor români și străini ai târgurilor TIBCO'98 și INDAGRA'98.

Pe lângă caracterul aplicativ cert al instruirii de care beneficiază studenții noștri, contractul de cercetare încheiat și aflat în curs de derulare se constituie și într-o substanțială sur să de autofinanțare.

Mulțumim pe această cale conducerii Fundației „România de Mâine” și Universității „Spiru Haret” pentru sprijinul acordat în crearea bazei materiale și informaționale care au permis efectuarea unor astfel de lucrări de studiu și cercetare ele însele performante, care vor conferi procesului de pregătire a viitorilor specialiști în marketing și comerț exterior performanță multă dorină.

UN TEST CONCLUDENT PENTRU EFICIENȚA INSTRUIRII PRACTICE A STUDENȚILOR

Lector univ.dr. Manuela EPURE

În acest an universitar, corpul de cadre didactice al Facultății de Marketing și Comerț Exterior, și în mod special catedra de Marketing și-a propus accentuarea caracterului aplicativ al instruirii studenților, diversificarea modalităților de realizare a acestui proces.

Astfel, beneficiind de o impresionantă dotare materială și de un entuziasmat corp profesoral, s-au inițiat studii de marketing, care au vizat atât atragerea studenților în activitatea practică de marketing, cât și stimularea nevoii de informații de peiajă a evenimentelor beneficiari ai rezultatelor cercetării.

În perioada Târgului de bunuri de consum, 20-27 mai 1998, organizat de Camera de Comerț și Industrie a României, prin S.C.Romexpo S.A., studenții anului II – Facultatea de Marketing și Comerț Exterior au participat la cercetarea: „**Imaginea publică a S.C. Romexpo – S.A. – principalul organizator de târguri și expoziții**”. În calitatea lor de operatori de interviu, studenții au pus în aplicare cunoștințele dobândite la disciplina „Cercetări de Marketing”, și anume: determinarea mărimii eșantionului de vizitatori români și străini supuși cercetării; fundamentarea planului de

eșantionare, prin compararea diferențelor scheme de eșantioane deja cunoscute; întocmirea chestionarului – ca formă structurată de înregistrare a informațiilor. Diferitele machete de chestionare, elaborate de studenți au fost supuse analizei în orele de seminar și, în pofta unor corective firești, a perfecționărilor continue, elaborarea chestionarului anchetei să a realizat în timp record.

Pe parcursul activității de instruire, la seminarii, studenții au determinat, prin calculele cu caracter repetitiv, diferite dimensiuni pentru eșantionul supus cercetării, în funcție de diverse restricții de ordin statistic și organizatoric.

Eșantionul pentru care s-a optat în cercetarea aplicativă la Romexpo S.A. a avut următoarele caracteristici:

- eșantion constituit din 1068 persoane (vizitatori români și străini);
- posibilitatea de garantare a rezultatelor fiind de 95%;
- eroarea limită de $\pm 3\%$.

Schema de eșantioane utilizată a fost eșantionarea simplă aleatoare cu pas mecanic, pentru a acorda șanse egale tuturor vizitatorilor, români sau străini, de a fi inclusuți în cercetare.

Timpul de lucru zilnic, constituit și ca o restricție organizatorică, a fost de 6 ore pe zi, între orele 12,00-18,00, timp de 15 zile. Fiecare student a administrat

„CIVILIZAȚIA RURALĂ 2020”

PARTICIPAREA COMUNITARĂ - DIMENSIUNE DEFINITORIE A AUTODEZVOLTĂRII AȘEZĂRILOR RURALE

(Continuare din pag. 1)

Frecând în registrul analizelor la nivel comunitar, amintim afirmația lui John Galtung: „Dezvoltarea prin forțe proprii nu este o relație abstractă, nici o formulă de organizare cu accent pe utilizarea factorilor locali, ci o luptă împotriva oricărui proces care conduce la formarea relațiilor de tip centru-periferie, luptă care are drept scop formarea unei lumi în care fiecare parte să devină un centru”. Acest nou tip de dezvoltare autocentrată nu înseamnă nicidecum autarhie și închidere în sine, ci plasarea pe o poziție nouă, de egalitate funcțională în contextul proceselor sociale generale.

Pentru dezvoltarea autocentrată la nivel comunitar, câteva aspecte merită a fi menționate:

a) schimbarea modului de gestionare și explotare a resurselor locale. Spre deosebire de modelul dezvoltării dependente, în care resursele comunitare erau direcționate aproape exhaustiv spre mediul exogen, acesta absorbindu-le nu în virtutea unui schimb, ci pe baza „dreptului” de a dispune de ele în scopul atingerii unor obiective supralocale, în cazul noului tip de dezvoltare, resursele locale comunitare reprezintă fundamental care poate asigura funcție și evoluția așezărilor rurale;

b) angajarea și implicarea, mai intensă și mai motivată, a tuturor forțelor locale. Dacă, în trecut, comunitatea de interes ale obiectei, determinată de proprietatea asupra pământului a fost un adevarat motor al existenței economice și spirituale a țărănimii noastre, un important factor în limitarea apariției și manifestării unor forțe centrifuge în viața comunităților, în prezent, prin reinstituirea dreptului de proprietate asupra pământului pentru un mare număr de locuitori ai așezărilor rurale, prin regruparea și concentrarea tuturor forțelor locale se poate acționa pentru realizarea identității locale și reconstrucției comunitare;

c) apariția și funcționarea unor noi forme de organizare socială. În noul context, motivația dezvoltării trebuie susținută nu în principal de cadrul normativ, ci prin interiorizarea și valorizarea ei de către colectivitate. Revitalizarea mecanismelor psihologice și sociale, individuale, de grup și de masă, puternic influențate anterior de presiunea unor forțe exogene, restaurarea rolului factorilor de mentalitate în procesele de dezvoltare comunitară, activarea proceselor sociale și culturale care susțin identitatea proprie a evoluției locale sunt dimensiuni circumscrisă etosului dezvoltării așezărilor sășești, cu semnificație majoră în definirea noului tip de dezvoltare. Apare evidență, în acest cadru, orientarea priorităță spre domeniul social și cultural, mai degrabă decât spre cel economic, cel dinții - neglijat până acum - fiind capabil să contribuie decisiv la atingerea unor stadii noi în evoluția proceselor economico-sociale comunitare;

d) promovarea și susținerea „initiatorilor”, „promotorilor” noului tip de dezvoltare. Este vorba de oameni plini de inițiativă și curaj, cu sentimentul riscului, dar și al incertitudinii în propria forță, fie de asociații sau organizații, care își asumă rolul de a activa și motiva resursele locale. Condiția rezistenței acțiunii acestor „agensi” ai noii dezvoltări depinde, în mare măsură, de modul în care reușesc să reunescă factorii capabili să asigure unitatea de interes ale comunității, astfel încât să rezulte un vector compatibil cu spiritul colectiv local motivat pentru elorul de dezvoltare;

c) fără îndoială, prin cereștere atență pot fi identificate și alte elemente importante ale noului tip de dezvoltare, dar cele prezente considerăm că au maximă semnificație pentru caracterizarea noului model.

2. Participarea comunitară - dimensiune definitorie a autodezvoltării comunităților rurale

Cheia elaborării și succesului căilor de dezvoltare endogenă, autocentrată este reprezentată de asigurarea unui cadru social și politic de autentică democrație și libertate, de participare activă a populației la efortul național de definire a obiectivelor dezvoltării, în stabilirea opțiunilor strategice de dezvoltare și, în ultimă instanță, la realizarea acestor obiective.

Analiza formelor, căilor și mijloacelor participării populației la dezvoltare prezintă, deci, o mare importanță, în conexiunea firească, necesară cu problematica dezvoltării și cu dimensiunea ei culturală. Într-adevăr, participarea conduce la democratizarea și rationalizarea vieții sociale, dar ceea ce reiese din tipologia ierarhică a participării este că rationalizarea produsă de creșterea participării sociale se realizează în două forme distincte, adeseori opuse. Astfel, „în timp ce participarea de apartenență”, „integratoare”, „manipulatoare” etc. conduce la „rationalizarea formală” a structurilor sociale, fiind o participare de tip instrumental, participarea maselor la alegerile scurgerilor dezvoltării sociale, la proiecțarea strategiilor de realizare a acestor scopuri, inclusiv la deciziile ce privesc nu numai mijloacele, ci și scopurile, este o participare care conduce la rationalizarea substantială a societății, la transformarea democratică a acesteia, și nu doar la „adaptarea” sau „acomodarea” ei funcțională. Când formele instrumentale, pur adaptative ale rationalizării devin formele sociale dominante ale instituționalizării participării se produce, într-adevăr, un conflict între participarea instrumentală și cea substantială.

La nivelul comunităților, pentru a obține un ritm accelerat de dezvoltare, revitalizarea mecanismelor psihologice și sociale, individuale, de grup și de masă, puternic influențate anterior de presiunea unor forțe exogene, restaurarea rolului factorilor de mentalitate în procesele de dezvoltare comunitară, activarea proceselor sociale și culturale care susțin identitatea proprie a evoluției locale sunt dimensiuni circumscrisă etosului dezvoltării așezărilor sășești, cu semnificație majoră în definirea noului tip de dezvoltare. Apare evidență, în acest cadru, orientarea priorităță spre domeniul social și cultural, mai degrabă decât spre cel economic, cel dinții - neglijat până acum - fiind capabil să contribuie decisiv la atingerea unor stadii noi în evoluția proceselor economico-sociale comunitare;

b) realizarea proiectelor de cadră construit de interes public (dotări sociale-culturale, echipări tehnico-edilitare etc.);

se impune o tot mai mare mobilizare a resurselor lor interne, o conjugare a tuturor eforturilor locale. În numeroase cazuri, experiența a evidențiat că diferențele politicii de dezvoltare a așezărilor umane reușesc sau eşuează și după cum reușesc sau nu să soluționeze aceste probleme.

De fapt, ce reprezintă participarea sau acțiunea comunitară? Ea se referă la „procesul angajării membrilor unei comunități locale în acțiuni care urmăresc satisfacerea unor cerințe cu caracter local, preponderent local și public sau grupal”¹. Astfel spus, participarea locală este participarea la acțiuni comunitare, adică la acțiuni în care „principaliii actori și beneficiari sunt rezidenți locali, în care scopurile reprezintă interese ale acestor rezidenți, iar acțiunea este mai degrabă publică decât privată”².

Pentru caracterul participării, esențiale sunt raportul dintre cel care participă și cel care beneficiază de rezultatele acțiunii și gradul de conștientizare de către participant a intereselor sale. În acest sens se pot identifica trei situații:

1) când cel pus în situația de a participa la realizarea unei activități este, pe de o parte, beneficiar al ei și, pe de altă parte, conștientizează această posibilitate, participarea are sansă maximă de a fi voluntară;

2) când cel pus în situația de a participare nu este beneficiar al acțiunii dar a conștientizat faptul, sunt sansă ca participarea să fie preponderent involuntară, în acest caz, „provocarea” la participare realizându-se pe baza unei relații de putere, mai mult sau mai puțin instituționalizate;

3) când agentul participării nu a conștientizat sau a conștientizat fals cui servesc rezultatele acțiunii sale.

În cadrul acțiunilor de dezvoltare autocentrată, participarea comunitară poate avea ca principale domenii de intervenție:

a) angajarea în și realizarea de activități care, prin consecințele lor, contribuie la dezvoltarea economică a localității, la realizarea profilării sociale-economice a acesteia;

b) realizarea proiectelor de cadră construit de interes public (dotări sociale-culturale, echipări tehnico-edilitare etc.);

c) realizarea schimbărilor în ceea ce privește amplasarea și calitatea construcțiilor de locuințe etc.;

d) redescoperirea, conservarea și promovarea unor tradiții, valori, mentalități și comportamente locale, cu rol benefic în reconstrucția comunitară etc.

Asupra acestui ultim aspect merită să stăruim puțin.

Astăzi Fundația „România de Mâine”, ca instituție social-umanitară de învățământ, știință și cultură, cît și Fundația Națională pentru Civilizația Rurală „Nisțe Țărani”, ale căror baze au fost puse de intelectuali ai locului, și-au propus să promoveze valorile perene ale culturii naționale și universale, dar să și contribuie la radiografia lumii țărănești, stoparea degradării satului românesc, revitalizarea și progresul civilizației rurale.

Zona Vâlcei, deși nu bogată în resurse naturale, a beneficiat întotdeauna de un prețios izvor: oamenii.

In aceste imprejură trebuie evocată exemplificarea unor intelectuali ai zonii, precum: Constantin Săraru - părintele maestrului Dinu Săraru, Mihai și Ion Roșianu, Ionuț Bărbulescu, Lică Lungănoiu, Nistor Tomescu, învățătorii Ciurezu, Negrea, care, prin omenia, devotamentul în slujba comunității, dar și a țării, prin pasiune, demnitate și spirit de sacrificiu - o parte dintre ei dându-și viață în luptele din Basarabia, în cel de-al doilea război mondial -, s-au constituit în veritabile modele umane pentru contemporani și urmași.

De fapt, renășterea spirituală a zonei trebuie să înnoiască firul zilelor de azi și de mâine cu gloriosul nostru trecut istoric și cultural. Viitorul nu trebuie elădit pe umbrele unui vîs, ci pe fundalul trăinic al bunelor tradiții, ce sunt necesare a fi descopteori cu pietate și așezate cu lăuditate șiușnică la temelia vieții noastre.

În procesul de participare, membrii comunității pot juca rolul fie de inițiatori, promotori, organizatori ai acțiunii comunitare, fie de execuțanți, agenți unei acțiuni comunitare putând fi structuri în cadrul unor grupuri informale, a unor asociații sau organizații.

În acest context, menționarea tipologiei trihotomice de „participare socială asociațională” a lui Albert

Meister³ vrea să evidențieze importanța și utilitatea cererilor formelor de participare asociațională de la nivelul comunităților rurale în prezent, mai că se arată că astfel de tipuri de asociații s-au constituit sau au inceput să funcționeze în numeroase colectivități locale. Astfel, Albert Meister declară:

1) „participarea de fapt”, care corespunde unei asociații de tip tradițional, care are ca funcție controlul social, stimularea producției unor comportamente considerate ca dezirabile în mediu social respectiv;

2) „participarea suscitată” sau „provocată”, care caracterizează comportamentele în asociații care sunt de creație „exterioară”, în care membrii sunt recrutiți fie pe bază de voluntariat, fie prin constrângeri mai mult sau mai puțin intense; funcția socială a acestui tip de asociație este de a conduce la realizarea difuzării sociale a unor noi modele de comportament, apreciate ca dezirabile de către agentul (agenții) care a (au) provocat constituirea asociației;

3) „participarea voluntară”, care se manifestă în asociațiile constituite voluntar, cei care doresc difuzarea unor noi modele de comportamentul fizic, fiind, de la început, și creatorii asociației. Experiența a demonstrat că, dacă un proiect de dezvoltare locală poate asigura, în mare măsură, beneficii unei grupări date a populației, atunci este mai probabil ca participarea membrilor grupării să fie mai puțin diferențiată, o asemenea organizare a acțiunii comunitare asigurând o mai bună satisfacție a nevoilor de raionalitate economică (echilibrare, compensarea costurilor cu beneficiile participării). Acesta este unul din principalele avantaje ale acțiunilor realizate prin intermediul asociațiilor voluntare.

Din inițiativa Fundației „România de Mâine”, în municipiul Râmnicu Vâlcea a luat ființă o filială a acesteia în cadrul căreia sunt promovate, constant și sistematic, obiectivele și valorile inscrise în statut. Astfel, în oras funcționează un colegiu pedagogic de institutori, o facultate de management financiar-contabil, o facultate de drept și un liceu de informatică, birotecnică și administrație, care asigură pregătirea unor specialiști, a unor intelectuali ce-și vor pune cunoștințele în slujba prosperității zonei, vor asigura continuitatea modelului uman, spiritual și moral prezent în acest areal geografic. De asemenea este proiectată înființarea, la Horezu, a unui liceu de arte și meserii, care să valorifice tradițiile locale, meserile specifice locului.

Un factor esențial în promovarea participării comunitare și a responsabilității îl constituie „educația pentru dezvoltare”, având în vedere că aceasta poate forma, perfecționa și menține structurile de raionalitate necesare dezvoltării autocentrate (endogene). Educația pentru autodezvoltare este o formă de experimentare socială a participării substantiale, a responsabilității și autodezvoltării, un asemenea tip de educație generând sisteme, norme și principii specifice educației active sau anticipate.

Am insistat întrucătiva asupra problematicii participării comunitare, întrucătiva în relația dintre dezvoltarea colectivității locale și participare, sociologie și tehnici de acțiune socială pot juca un rol dintre cele mai benefice.

1 Sandu Dumitru, *Participare socială asociațională*, în Miocă Matei, Ioan Matei, *Sociologie și sistematizare în procesele de dezvoltare*, Editura Tehnică, București, 1977, pag.139.

2 Harold Kaufman și Kenneth Wilkinson, *Community Structure and Leadership*, în *Bulletin of Social Research*, Mississippi State University, iunie 1967, cap.III.

3 Albert Meister, *Vers une sociologie des Associations*, Les Editions Ouvrières, Paris, 1972.

Corneliu BABA: Țărani

„CIVILIZAȚIA RURALĂ 2020”

Cu o suprafață reprezentând peste 32% din teritoriul național și echivalentă cu cea a Austriei și Elveției, luate împreună, cu 821 localități, respectiv 3960 sate, o populație de aproape 4 milioane locuitori, cu peste 1 milion de gospodării țărănești, de subsistență, cu o medie de cca 3 ha agricol/pe gospodărie, cu peste 2 milioane țărani activi, cu o poziție geografică centrală, Carpații României reprezintă unul dintre cele mai mari masive, situată înăuntru același frontieră, din Europa.

În istoria națiunii noastre, munți nu reprezintă leaginile de formare, de rezistență și de renastere a poporului român, rezervor biologic și furnizor permanent de resurse de existență – apă, energie, materii prime, hrana și peisajii de calitate, tradiții și valori culturale inestimabile.

Muntenii suportă însă mari handicapuri naturale: o fertilitate scăzută a terenurilor agricole, cu o productivitate medie de 4 ori mai mică față de zonele de câmpie, cu terenuri în pantă și sezoane reci prelungite, stări de izolare accentuate și multe alte vicișindini, care fac viața mai scumpă și mai grea.

Existența munteneștilor și salvarea gospodăriilor țărănești, private, în cele 4 decenii de comunism s-a datorat în esență pluriactivității, mai ales grație locurilor de muncă din sectoarele forestier, miner și din industriile orașelor din intramontan, paralel cu posibilitatea unei migrații naturale a tineretului montan, spre orașe.

Dar ca grad de echipare tehnică și nivel de cunoștințe profesionale – gospodăriile țărănești, agricultura montană – se află rămase în urmă cu un secol față de situația din munți țărilor Uniunii Europene.

Dacă există, se irosesc, subvalorificate sau nevalorificate, resurse importante. Starea economiei muntelui are o influență majoră asupra întregii economii naționale.

Din 1990 s-au căstigat libertăți, dar astăzi, dincolo de aparențele date de aspectul caselor mari, dar care nu aduc nici un venit, la o degradare continuă a economiei montane și mediului, la un fenomen de pauperizare a populației, insidios și constant.

S-au pierdut majoritatea locurilor de muncă, și nu s-au creat decât în foarte mici măsură altele noi; costurile transporturilor și energiei au crescut mereu; lângă orloj ajuns la prețuri derizorii; prețurile la lapte și carne au scăzut sub costurile de producție, situația reproducției animalelor a devenit dramatică; restricțiile silvice și taxele au afectat și mai mult situația economică a familiilor și a copilăriștilor de nevoi. Învățământul gimnazial și profesional continuu să fie total neadaptat economiei și realităților specifice muntelui.

Tineretul satelor de munte nu mai întrezărește nici o sansă, în condițiile în care, prin blocajul industrial și recesiunea economică, migrația spre orașe este blocată. An de an, mii de tineri care termină școala în comunele de munte nu mai au unde să-și caute un loc de muncă, nu mai au speranța unei pensii de bâtrânețe, rămân pe lângă părinți, trăiesc din pensiile acestora și își internează familiile cu 1-2 ha de teren agricol, iar această fărâmătare a proprietăților generoză, inevitabilă, o gravă pauperizare a populației montane. Suntem de altfel singura țară cu munci din Europa unde a apărut fenomenul de creștere a populației montane – cu tendință de suprapopulație!

În comunele sau orașele montane, unde s-a produs cădereea mineralului, acest tineret ce crește în blocuri risică să devină o foarte mare problemă socială, ca să nu spunem „o bombă socială”.

Dacă vom continua astfel unde vom ajunge în următorii 15-20 de ani? Ce altceva ne poate aștepta decât mari

tensiuni sociale, de care nici România și nici Europa – nu au nevoie!

Reputatul profesor american Lester R. Brown în carte sa „Problemele globale ale omenirii – Starea lumii în 1995” – prezentată și la București – în 1996, în capitolul despre munți lumii – argumentează faptul că majoritatea mișcărilor sociale cunoscute au izvorat din munți și avertizează asupra nevoii imperiale de conștientizare a societății contemporane privind munții.

• În România anului 1998 trăim sub impactul a două tipuri de civilizație: cea urban-industrializată aflată în

județe. Cercetarea, academile nu s-au preocupat timp de 50 de ani de ruralul montan – iar această stare generală de ignoranță conduce, inevitabil, prin inerție, la continuarea marginalizării și astfel la irresponsabilitate față de munte și față de soarta națiunii.

Slaba cultură montană a românilor, în general, continuarea craponării de filosofia minorității fatalistă, opusă rigorii și pragmatismului, își aduce din plin contribuția la această gravă stare de fapt a unei mari părți a națiunii.

Dacă orașele sunt indiferente, orașenii având o imagine doar bucoinică

în 1997, același minister desființează și Agenția Națională a Zonei Montane, iar, în 1998, desființează și singurul Institut de Montanologie de la Sibiu.

Sunt lucrugrave care au oprit un curs ascendent. Atunci ce-i mai rămâne României pentru marele său teritoriu montan?

• Si aceasta se întâmplă exact când în Europa se dezvoltă o puternică mișcare montană de impunere a unei politici montane distincte, după ce am reușit să avem în țară create experiente de mare valoare reproductibile: un sistem de formare pentru specificul zonei de

Ori pentru a nu se ajunge la fundul prăpastiei și pentru a exista o fibră de vînt pentru munte și munteni, acestei situații trebuie să i se pună capăt și să se treacă la fază de responsabilitate pentru munte.

• Cum se poate ieși din această „capcană istorică”, cum pot fi evoluție la o reprezentă autentică, în România, care să urmeze principii logice?

• Singura cale o reprezentă începerea unei „politici montane” autentice, în Există un concept de dezvoltare rurală-montană și un proiect de Lege a Muntelui. Va fi necesară o inventariere atentă a rezultatelor experimentale și altor acumulări și trecerea la o acțiune complexă de creare a condițiilor pentru realizarea cadrului organizatoric și funcțional, necesar multiplicării rezultatelor favorabile obținute.

• Va trebui reconstruită Agenția Națională a Zonei Montane, în subordinea directă a Guvernului, cu rețea teritorială până la nivel intercomunal (districtual), cu mijloace de lucru asigurate.

• Cu acest instrument vor putea fi create cele cca. 90 federații de agricultori de munte, ca organizații neguvernamentale, necesare acoperirii nevoilor muntelui. Un sistem de credite cu dobânzi mici, subvenționate și un sistem de „granturi” pentru obiective de dezvoltare agricolă, industrială și agroturistică – creație de noi locuri de muncă, va trebui să însoțească sistemul organizatoric, care va putea funcționa bazat pe proiecte locale de dezvoltare.

• Dezvoltarea rurală va necesita un concept echilibrat, agro-silvic.

• O reformă a învățământului destinat ruralului montan de toate gradele, va fi necesar să însoțească acest proces. Cercetarea montanologică va trebui reconsiderată și susținută material. Vor trebui reinființate ziarul „Viața Muntelui” și emisiunea TV „Civilizație montană”.

• Un Consiliu Național al Muntelui prezidat de Primul Ministru (experiența Franței) și, în final, o Confederație a agricultorilor de munte, vor asigura obligativitatea practicării „politicii montane” în România.

• Aceste instrumente de lucru vor putea fi create prin Legea Muntelui, spre a se asigura stabilitatea sistemului și mijloacele necesare evoluției.

• Oamenii de cultură ai țării, oamenii de presă, radio și TV, își vor putea aduce din plin contribuția la amplificarea radicală a gradului de cultură montană în România.

• Integrarea în Uniunea Europeană a României nu va fi posibilă fără un program special destinat zonei montane. Fondurile prevăzute prin Agenda 2000 – în fază de preaderare și ulterior – mai ales cele privind agricultura și dezvoltarea rurală – vor putea fi obținute doar în completarea efortului național și numai dacă vor fi create structurile necesare utilizării acestor conformată obiectivelor precizate.

• Orice partid care se respectă, spre a-și obține voturile munteneștilor, va trebui să-și construiască și un program pentru zona de munte.

• O „politica montana” aplicată cu seriozitate și distinct, de către orice guvern ce se va succeda la putere, cu evitarea conceptelor globaliste care nu înțin cont de specificul muntelui, va putea asigura o activitate constructivă intensă, pentru întreg secolul XXI.

Credem în rolul major pe care muntenești îl poate juca în procesul renasterii țării, deoarece aici avem păstrate cel mai fidel proprietatea privată, tradițiile și o populație energetică și inteligentă, o țărănește care și-a păstrat calitățile manageriale – dar și un plus de moralitate și o mare credință în Dumnezeu.

Să nu pierdem însă o ultimă sansă de a mai putea primi trenul dezvoltării, care trece pe lângă naționi doar cam o singură dată la un secol (Jean Jacques Rousseau).

CARPAȚII ROMÂNICI

O ȘANSĂ PENTRU RENASTEREA NAȚIONALĂ ÎN CONȚEXTUL EVOLUȚIEI EUROPEI

Prof.univ. (as) dr. Radu REY,
vicepreședinte Euromontana

quasidegringoladă, dar dominativă și cea rurală-destramată.

Ori, în istorie, toate orașele care nu și-au îngrijit hinterlandul s-au prăbușit în propria lor mizerie...

• Mai există însă și un al doilea impact, foarte dur, mascat de o birocrație inconștientă, între concepția dominativă, neadecvată și indiferentă a tehnologilor proprii cîmpiei și specificul economiei și vieții muntelui.

Țărănește română se află azi într-o una dintre cele mai grave momente ale istoriei sale, strînsă între două concepte la fel de distrugătoare: una de tip antebelic – cu reminiscențe iobagie și alta, de tip comunism – care a adus-o în semi-slavie, în intenția desfășurării ca clasă.

Nu aceasta este țărănește Europei nici de azi și nici pentru mileniul III!

Pentru a se distruge ultima redută a proprietății private din România, care mai rezista doar în munci, o jumătate de secol instituțiile statului, naționale române, au fost educate să marginalizeze sau chiar să dușmâncască populația muntelui, ca ceva de la sine înțeles. Aceasta a fost de fapt o politică de stat, care a condus la situația de necunoaștere, de lipsă de competență, mai ales la Ministerul Agriculturii, care este situat în plin Bărăgan și chiar la

despre munte, dacă cîmpia este indiferentă, atunci cine asigură protecția populației, valorificarea resurselor și evoluția ruralului montan în România?

Aven, fie că ne place sau nu, o mare, complexă, dificilă și permanentă problemă națională – Muntele – și nu vom putea nici evoluă și nici asigura integrarea în Uniunea Europeană fără ca România să aibă o „politica montană”, adaptată specificului național și studiului dezvoltării, având ca obiective principale: punerea în valoare a resurselor locale, asigurarea continuării tradițiilor, crearea de noi locuri de muncă, creșterea veniturilor și stabilizarea, protecția populației montane și a mediului, aplicarea unui concept integrat de dezvoltare montană durabilă.

• În 1990-1991 s-a reușit – cu un efort considerabil – să se creeze Comisia Zonei Montane din România cu 28 comisiile județene, interdisciplinare și un Institut de Montanologie – la Cristian, Sibiu.

Lăsată însă în subordinea vechiului minister al agriculturii, în 1993, un ministru și o direcție generală – fără mijloace, Dispar și ziarul „Viața Munților” și revista „Muntele” și emisiunea TV „Civilizație Montană”, după 3 ani de existență fertilă.

munte – cu asistență franceză, o primă organizație profesională agricolă – Federația Agricultorilor de Munte – Dorna, cu 2400 țărani, sub asistență germană, o Fundație pentru Agricultură și Economie – FAER – la Reghin, cu asistență elvețiană și două facultăți și trei secții agro-montane, peste 80 clase în licee montane, un Centru de Formare și Inovație pentru Dezvoltare în Carpați – CEFIDEC – la Vatra Dornei, un program Phare finalizat, cu 56 proiecte-pilot puze în funcțiune, în județele Alba, Bistrița Năsăud, Harghita și Suceava – (în valoare de 1,2 mil. dolari), o evoluție în creștere a agroturismului montan.

• România și-a cucerit un renume bun și definește și vicepreședinția în „Euromontana”.

Au fost realizate lucrări de mare importanță: „Delimitarea Zonei Montane”, „Strategia dezvoltării zonei montane” și un proiect de „Lege a Muntelui” – (în curs de perfecționare).

Toate acestea s-au făcut după 1989, cu sodoarea, devotamentul, profesionalismul și sacrificiile unor conștiințe inalte ale naționii noastre!

Constatăm, cu stupefacție, că nivela central emanată, în continuare, concepție nepotrivite sau nici un fel de concepție pentru specificul zonelor de munte.

„CIVILIZAȚIA RURALĂ 2020”

O prestigioasă dezbatere științifică la Slătioara

Timp de două zile, la Slătioara, județul Vâlcea, s-au desfășurat lucrările Simpozionului „Civilizația rurală 2020”, organizat de Fundația Națională pentru Civilizația Rurală „Niște țărani”, al cărei președinte este cunoscutul scriitor **Dinu Săraru**.

La manifestare – care și-a propus să realizeze nu numai o atență analitică a situației actuale în care se află lumea satului românesc actual, ci și să identifice direcții concrete de acțiune menite să determine stoparea degradării spațiului spiritual și economic al satului românesc, să reinvețe tradițiile specifice lumii satului înțeleasă ca fundament al identității naționale – au susținut comunicări prestigioase personalități ale culturii și științei românești: Eugen Simion – președintele Academiei Române, academicienii: **Constantin Ionete**,

Răzvan Theodorescu, **Dan Berindei**, romancierul și eseistul **Octavian Paler**, prof. univ. dr. **Aurelian Bondrea**, președintele Fundației „România de Mâine”, rectorul Universității „Spiru Haret”, conf.univ.dr. **Carmen Furtună**, prof. univ. dr. **Ilie Bădescu** – președintele Asociației Sociologilor din România, prof. univ. dr. **Mihai Ungheanu** – critic și istoric literar, dr. **Ion Popescu** – directorul Centrului Internațional Ecumenic, președintele Băncii Internaționale a Religiilor, prof. **Ion Ungureanu** – fost ministru al Culturii în Republica Moldova și.

În încheierea manifestării, participanții la dezbatere au adoptat un „Apel pentru țăranul român”, adresat societății civile, chemată să intervină pentru salvarea satului românesc, ca element definitiv al autodezvoltării așezărilor rurale.

sășești, prin lucrarea de apostolat a învățătorului de țară.

Această operă se afirmă deopotrivă prin cultura sănătății, prin lucrarea altруștilor a mediciilor sășești ori, în fine, cultura muncii, prin străduința corporilor de specialiști ai pământului de a promova o nouă agricultură în lumea țărănească.

Fundația „Niște țărani” s-a născut din durere și speranță.

Ea se adreseză tuturor conștiințelor și energiilor creațoare ale țării, invitându-le să se unească într-un larg curent de opinie care să acioneze solidar pentru ieșirea din criza morală și socială prin consacrarea interesului primordial față de viitorul societății noastre, pentru ieșirea din criza economică prin apărarea, valorificarea responsabilă și sporirea avuției naționale create de-a lungul vremii – proces vast în cadrul căruia civilizația rurală se cuvine să-și afle locul merită, hotărât pentru destinul României.

În acest scop, Fundația „Niște țărani” cheamă forțele sensibile ale societății să susțină inițiativele de constituire și propagare a Asociațiilor Comunitare Sășești, care vor permite creditului rural să renască, școlii sășești să redevină ceea ce a fost, țăranul să-și întărească gospodăria, societății însăși să i se adreseze, ca altă dată, printr-o Lege a Serviciului Social, preotului și dacăului să redevină stălpii statului național, așa cum i-a așezat Spiru Haret. Acest proces de reînărizare ar urma să stopeze procesul deșrănițării sălbaticice și al „ruralizării săraciei”, celor care ne acceptă să se dezlănțuească în forme și la o scară primejdoasă în următorii ani.

Fundația Națională „Niște țărani” înțelege că datoria națională și socială cea mai urgentă este organizarea cunoașterii realității sociale în serviciul Reformei. Organizarea studiilor în slujba acesteia cere, la rândul său constituirea unui Centru Național pentru studii în mediul rural care își propune să acioneze în teritoriul după modelul de cunoaștere creat de

„Arhiva pentru știință și reformă socială” și de „Institutul Social Român”, concepute și instituționalizate de **Scoala sociologică a lui Dimitrie Gusti**.

Fundația „Niște țărani” cheamă forțele societății civile într-un efort convergent de promovare a unui Program de cercetare și acțiune în serviciul dezvoltării comunitare, pe temeiul valorilor și tradițiilor țărănești și creștine. Fundația își propune să inițieze o reie de **Asociații comunitare sășești** pe suportul căror se vor dezvolta și **Banca sășeștească** și ceea ce a fost cândva în România interbelică **Serviciul Social** al specialiștilor către comunitate. În acest scop, Fundația propune ca, o dată cu organizarea **Asociațiilor comunitare sășești**, să fie instituționalizat serviciul cultural și social în comunitate pentru toate cele patru domenii ale vieții comunitare: cultura muncii, cultura mintii, cultura sănătății și cultura sufletului. În felul acesta, energiile cele mai vrednice și mai înzestră ale comunității locale rurale vor participa la realizarea programului propus, astfel încât, în cele din urmă, inițiativa Fundației să evolueze către o vastă mișcare reformatoare la scară țării în toată cuprinderea ei.

Înălță de ce mesajul Fundației „Niște țărani” către societatea civilă trebuie înțeles ca o chemare în ceea ce a doisprezecelea, întru salvarea satului românesc, a ființei morale țărănești purtătoare de valori sociale, etice, estetice ale întregii noastre societăți.

Civilizația rurală românească înseamnă identitatea noastră națională.

O societate ale cărei rădăcini morale trebuie înțelese la justă dimensiune istorică și al cărei viitor nu poate sta decât sub semnul acestor valori.

Integrarea europeană fără identitate națională și identitatea națională fără satul obârșilor noastre sunt de neconcepție.

Să lucrăm împreună în slujba nobiliei cauze țărănești.

Participanții la Simpozionul „Civilizația rurală 2020”

Slătioara,
de sărbătoarea Sfântului Dumitru,
26 octombrie 1998

Fundația Națională pentru Civilizație Rurală „Niște țărani”

APEL PENTRU ȚĂRANUL ROMÂN

La mai bine de opt ani de la căderea comunismului, suntem nevoiți să constatăm că România nu și-a găsit pacea materială și morală, pe care o merită. Starea actuală a României este de-a dreptul dramatică. Singură demoralizarea societății a progresat. Tara a fost adusă în situația de a plăti falimentul guvernărilor de după 1989, fiindu-i amenințată identitatea.

Nici una din forțele care compun puterea și direcționază spiritul public în România nu pare să fie dispusă să se odice până la problemele fundamentale ale națiunii. Starea de lucruri din România politică a ultimilor opt ani arată astfel: legi și amendamente improvizate la stări de lucruri de o extremă gravitate, ordonanțe de urgență care mai degrabă contrazic realitatea, intervenții parțiale interminabile, lipsite deopotrivă de interes și de cunoaștere specializată, dezbatările, din același parlament, prelungite în neașteptă și plăcutești, expediente de procedură și aşa mai departe.

Desordinea are un corespondent în haosul din administrație, încât nu e de mirare că prestigiul Parlamentului, al Guvernului și al Justiției sunt atât de coborâte, încât amenință să clătine însăși baza statului.

„Poporul, sesiză cu decenii în urmă **Dimitrie Gusti**, este suveran numai în ziua alegerilor, după ce a trecut acest moment, poporul devine din nou obiectul stăpânitor, pe care și-a creat singur.”

„Parlamentul, această creație a reprezentării voinei generale, nu este la înălțimea menirii lui el trece printre o criză acută, care se caracterizează prin două fapte, a) viața parlamentară nu contribuie la îngădarea și la întărirea puterii executive a guvernului; b) activitatea guvernului produce o incertitudine legislativă.”

Mulțumile din toate atrăsurile societății cer nu numai libertate, dar și

prosperitate sub condiții de justiție socială și stabilitate. Reforma oligarhică pe care au declanșat-o cei ce au venit în fruntea României după 1989 nu oferă decât soluția libertății, lăsând celelalte idealuri la voia întămplării și la voia intereselor celor tari și nemiloși în grabă cu care caută căi de îmbogățire pentru ei cu prețul nenorocirii celor mulți.

Întraga dezbatere în jurul reformei ascunde multă neștiință și o inadmisibilă confuzie.

Între toate corporile sociale, cel mai crunt lovitură de puterea comunistă și de reformele oligarhice de după 1989 a fost acela al țăranilor.

Lumea rurală, s-a spus, este cea mai conservatoare dintre toate. Au învinuit-o de conservatorism toate ideologii modernizației, de la liberalismul până la comunism.

Țăranul este, cu adevărat, temelia lumii. Afirmăcia despre imobilismul lumii țărănești este falsă. În România țăranul a continuat să se afirme drept păstrătorul documentului de primă mână al identității neamului nostru. Până la al doilea război mondial, România era în proporție de 80% o țară rurală. Românuș trăea la sat. Aceasta este și trăsătura dintări prin care definim țăranul. Țăran este acela care trăiește într-o comunitate cu viață proprie numită sat. Această comunitate cu viață proprie ajunsese să fi respectată chiar și de către forța cea mai neastămpărată a istoriei, cea mai revoluționară: burghezia modernă. În loc de a-i aplica țărănimii politici de transformare în altceva, burghezia și capitalul au preferat să-o păstreze, creându-i în acest sens și instituția care să-oi ajute să prospere: Banca rurală.

Pentru că lumea această rurală să nu fie din nou izolată, cum deja se întâmplă, și îngădătită de nevoi și neputințe, se cuvin inițiate programe de dezvoltare a unei vaste rețele de asociații comunitare rurale, astfel

Corneliu BABA: Odihnă la cîmp

ISTORIA ADEVĂRULUI ISTORIC

Dr. Augustin DEAC

Vîtrelele vînturilor care s-au abăutu secole de-a rândul asupra poporului român și determinat ca istoria lui să fie minimizată, marginalizată și plasată de către "învățători" Europei într-un "ungiu obscur" și acestora. În ultimele două secole, prin strădania unor generații de istorici, mari patrioți, care, prin „scornomirea” arheologică a pământului strămoșos și printre activităte laborioase de cercetare în atibile și bibliotecile din țară și străinătate, au scos la iveală, surprinzându-i uneori chiar și pe ei, luminosul și prejosul chihlimbar al istoriei multimilenare a poporului român, al căruia spațiu de plămădire a avut un destin glorioz, el fiind, chiar, „leagănul civilizației europene”.

Stupefiați de aceste descoperiri epocale, care, pe zi ce trece sunt întregite de noi și noi cercetări și documentări, dar și îngroziti de urmările acestor descoperiri, care pretind o reevaluare a istoriei românilor și punerea ei la locul binemeritat de către istoricul universale, „științific”, cum îl denumea B.P. Hasdeu pe unii cercetători de la instituțile de specialitate ale Academiei Române, care perseverau cu obstinație în popularizarea doar a unor vechi teze și teori dintr-o perioadă sau altă a istoriei poporului nostru, dar, mai ales, politologii de durată, răsăriti peste noapte, după un an 1989, n-au întărit să-i blameze și să-i eticheteze pe toți acei istorici care au îndrăznit să scoată la suprafață o altă față a istoriei noastre, drept „naționaliști”, „soviniști”, ba chiar „fasciști”, „protoconisti”, în sensul rău al cuvântului. Evident, numai și numai pentru că aceștia susțineau necesitatea schimbării ordinii valorilor pe scara Istoriei universale, în favoarea Istoriei poporului român. Acești politologi omit cu desăvârșire adevărul că poporul român a dat dovadă, în întreaga sa istorie multimilenară, de toleranță, a fost, și este, peste măsură, un popor ospitalier, lipsit de ură față de alte naumuri, popoare ori națiuni, de altă rasă și religie, care cultivă dragostea față de neamul și națiunea sa, față de patria lui, față de istoria, tradițiile și cultura lui multimilenară.

Dacă la tot arsenalul umilitor al ofenselor la adresa țării și poporului român, se mai adaugă și denigrarea de către unii politologi, a marilor noștri domnitori, ca Burebista, Decebal, Mircea cel Bătrân, Ștefan cel Mare și Sfânt, Mihai Viteazul și a multor alții, sau a marilor noștri oameni politici sau de cultură, de mare anvergură și de toate orientările, precum însuși geniul poporului român, poetul fără de pereche, Mihail Eminescu, ne vom da și mai bine seama de aberațiile acestora, de nocivitatea ideilor, care sfidează demnitatea sacră a zburciumatei noastre istorii, demascându-se, astfel, ca adevărăta slugăriță ai intereselor străinătății și profund ostili țării în care trăiesc.

Se manifestă, astfel, din nefericire, după 1989, un curent apătriotic, sprințit nu numai de cercuri influente din străinătate, dar și de forțe oscile aflate la toate nivelurile, mai ales ale noii clase politice, care și-a propus ca scop să ne prezinte pe noi, români, drept un element stără vocație într-o originalitate și care, chipurile, în dezvoltarea sa a fost puternic și continuu influențat de cultura materială și spirituală a vecinilor, mai apropijați sau mai îndepărtăți, probabil, nedințindu-se să se recunoască, deschis, că în unele perioade istorice și în diferite domenii, români au jucat un autentic rol de „primă viață” în constelația statelor europene.

La afirmările etnice, ofensatoare, preferate de un om politic, care se pretinde a fi și istoric, după care invocarea intenționării noastre este inadmisibilă”, că „Noi (români) suntem un anestec divers de comuni, de peconegi și de toți cei care au venit peste noi”, răspundem cu admirație aprecieri ale istoriei poporului nostru

ale unor luminiști oameni de știință, după care obârșia și trecutul nostru intenții sunt mai mult ca suficiente pentru înținderea noastră națională, nefind nevoie să se recurge, pentru aceasta, la influență și inspirația altor popoare, fie ele chiar mai de aproape, și a căror înighebare, de altfel, a fost mult mai târzie, comparativ cu a poporului nostru.

După cercetările și descoperirile arheologice, precum și după atestatele documentare, istoria poporului român nu începe nici cu cumanii sau peconegi și nici cu cötropopile române în Dacia străbătă și cu invingerea regelui erou, Decebal. Existența lui emică, cultura lui materială și spirituală precede cu milenii acest moment „treător” din istoria sa zburciumată. Ea nu începe nici cu istoria geto-dacilor - părinții autohtoni ai poporului nostru, cum ar fi îspitit unii să credă. „Dacă vrem să vorbim de continuitate - remarcă în mod genial Mircea Eliade - ea trebuie căutată la un nivel mult mai adânc decât cel circumscriș de istoria geto-dacilor, a dacو-romanilor și a descendenților lor - România. Căci cultul lui Zamolxis, la fel ca și miturile și simbolurile care stau la baza folclorului religios al românilor, își au rădăcinile într-o lume de valori spirituale care precede apariția marilor civilizații ale Orientului Apropiat și ale Mării Mediterane.”

Iată de ce este mai valabilă ca oricând concluzia istoricului francez acad. Jean Jaques Ampère (1800-1864), care, în lucrarea sa intitulată *L'Histoire Romaine a Rome*, consideră - pe bună dreptate - că: „Se va recerca mereu istoria; pentru că idealul istoric, ca și idealul artei și poeziei, nu va fi niciodată complet realizat. S-ar părea că nu ar trebui să fie așa, să ar părea că faptele fiind cunoscute să-ar putea scrie odată pentru totdeauna o istorie definitivă. Dar faptele nu sunt istorie, ele nu sunt decât învelișul, precum marmura îi este statuii; la fel cum sculptorul trebuie să degajeze statuia din marmura care o învelește, istoricul (trebuie) să facă să iasă din fapte formă și viață”.

Dar când alături de obiectele arheologice și documentele istorice, depistate deja, mai apar, prin efortul admirabil al cercetării, alte și alte noi surse, care - de cele mai multe ori completează sau răstoarnă radical concluziile cunoscute -, se cere, cu atât mai mult, o reexaminare atentă și o rescriere întregii istorii.

Noile adevăruri istorice privind trecutul îndepărtat al poporului nostru, atât de contestat și învăluite în cea vremii, conferă posibilitatea de a se cunoaște, într-adevăr, adâncurile multimilenare din care venim, „plâmdă etno-culturală care ne-a marcat din capul locului identitatea. Adevărata istorie a poporului nostru începe, aşadar, cu primele descoperiri ale prezenței geniului uman în teritoriu, în spațiul nostru strămoșesc. De aceea, se cuvine a începe istoria poporului român... cu *inceputul!*”, fapt remarcat încă de eminentul istoric Nicolae Densusianu, care mai precizează: „Istoria noastră nu începe cu Herodot”, iar ceea ce afirma căpărintele istoriei despre dacofaciști se referează la o perioadă târzie a istoriei noastre. Homer și războului troian erau un punct de reper, dar înainte de Homer, și mai înainte de greci a existat o civilizație, o civilizație anterioară celei elene, al cărei leagăn s-a aflat la Dunărea de Jos”, că poporul român, descendant direct prin străbunii săi din locuitorii ancestrali ai acestui pământ “conservează tainice și neștiute realități pominde de la pragul *inceputului de lumi*”.

De aceea, credem că a susțit vremea, iar timpurile sunt prielnice, a recunoaște deschis, că drumul adevărului istoric, pentru noi, români, a fost multă vreme înfundat, dar adevărul, după cum preavem să știe, oricare predici ar întămpina, odată și odată, lese la iveau! „Eu - mărturiscea filosoful roman Lucius Annaeus Seneca (4-65 e.n.), cu sinceritatea care-l caracteriza -, arăt altora călea ea dreaptă, pe care am cunoscut-o, tăruș, căd eram obosit de rătăcire”.

VIRTUȚI SI SERVITUȚI ÎN DIAGNOZA SOCIETĂȚII ROMÂNEȘTI

Prof.univ.dr. Nicolae RADU

(Continuare din numărul trecut)

Cointeresarea negativă

Feed-back-ul în ideologie, gigantul industrial retrograd, motivarea elementară (fiziologică) a muncii ar genera un om care este împotriva progresului, deosebit de acest moment „treător” din istoria sa zburciumată. Ea nu începe nici cu istoria geto-dacilor - părinții autohtoni ai poporului nostru, cum ar fi îspitit unii să credă. „Dacă vrem să vorbim de continuitate - remarcă în mod genial Mircea Eliade - ea trebuie căutată la un nivel mult mai adânc decât cel circumscriș de istoria geto-dacilor, a dacو-romanilor și a descendenților lor - România. Căci cultul lui Zamolxis, la fel ca și miturile și simbolurile care stau la baza folclorului religios al românilor, își au rădăcinile într-o lume de valori spirituale care precede apariția marilor civilizații ale Orientului Apropiat și ale Mării Mediterane.”

De la profesorul de istorie, de la ciclul gimnazial, și până la cel de matematică, de la universitate, interesul pentru deschidere este mic. Modernizările de ideologie însușită cu mari eforturi, uneori „o viață întreagă”, limitați de accesul slab la literatura de specialitate, prizonieri ai unor „jargonări de catedră”, ci se trăesc astăzi în situația de „a accepta” o adevărăta mutație în stilul de a se documenta și de a gândi, de a renunța la formația anterioară, de a recunoaște inutilitatea unor informații medievale primite de la profesori pe scena studierii unor cări depășite de vreme chiar din momentul apariției lor.

Totii acești oameni sunt „cointeresați negativ” în producerea unor schimburi fundamentale, oricără de pozitive ar fi ele în perspectiva evoluției societății omenesti. Foarte lor este astăzi mare și, în realitate, nu îi se poate opune nimic serios.

„Cointeresarea negativă” nu poate fi eliminată pur și simplu prin un decret sau o lege. În cazul multor oameni, această realitate nu poate fi schimbată prin nici un mijloc firesc. El vor continua să rămână „balastul societății românești”.

Aprecierea prezentului postcomunist din punctul de vedere al aceluiași analist „neutră” și binevoitor occidental

Ce fel de tară poate fi aceea care rezultă din diagnoza succintă prezentată anterior? În primul rând, una „neistorică”, o tară care a pierdut startul dezvoltării la nivelul țărilor occidentale și incapabila să-l reia pe termen scurt și mediu, poate chiar și pentru o perioadă mai îndelungată de timp. O tară care „stagniază în tranziție” și această stagnare ar putea dura foarte bine o perioadă nelimitată de timp la scară vieții unui om sau la unor generații. O tară care, pentru a ieși din stagnare, dacă va ieși, căci scenariile spandleriene, reluate cu autoritatea unui istoric de talie lui A.Toymbec, nu sunt deloc exclusive (unele țări, și chiar civilizații, dispăr în istorie și momentul critic apărătoare atunci când decalcădile dintre ceea ce sunt ele și ceea ce ar trebui să fie devin critice), va evolua imprevedibil, adică dincolo de imaginea politicii actuală.

Față de o astfel de tară, politicii trebuie să rămână sectoriale, de tatăre și de dirijare prin întărire anumitor comportamente, după cum pură schemă de gândire behavioristă, transplantată în sfera politică. Ea a dat rezultate favorabile pentru Occident în cazul altor țări și dă și în cel al Români. Diagnoza trebuie să rămână ascunsă, în componentele ei esențiale, nu și consecințele. Diagnoza poate fi indușă tacit prin acceptarea consecințelor și, de pe acum, trebuie acceptată ideea că, aproape întreaga clasă politică românească a reacționat la diagnoza Occidentului după modelul unui clasic experiment behavioral. A călcat exact în local care a fost gândit

cu anticipație de experti, cu atât să o face din voință proprie. Si cum starea de finanțe și de presiune este încreștină permanent (acestea sunt condiții ale acceptării întăririi), starea de dependență se crește, evoluția anormală este evitată, mișcările devin previzibile, dirigi-

re. Prește, o clasa polată nu este formată din porumbet, pe care un B.F. Skinner îl invită să joace bilard, și-a cumpărat și înlocuit cu un alt animal pe care un Kupalov occidental îl dirijează pas cu pas pe drumul fixat cu anticipație. Mai mult, ca poate într-un modelul experimental care î se aplică (oricum, modelul Kupalov a funcționat, în versiune orientală, la sfârșitul anilor '40 și mai bine de un deceniu după acestă și există o experiență istorică precisă în acestă privință, chiar dacă cu semn schimbă) și adevărul este că îl și înțigne, de aici reacțiile mai complexe decât cele din laboratoarele lui Skinner sau Kupalov. Dar fondul rămâne același.

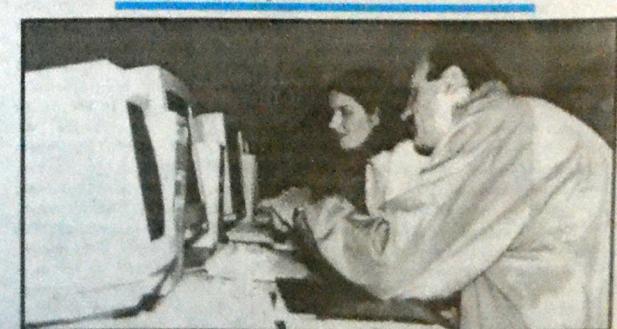
Problema corectitudinii diagnozei

Cât de adevărată este diagnoza schijată mai sus? Răspunsul vine de la sine: că este cu putință de sesizat adevărul dintr-o singură perspectivă. Mai există și o altă perspectivă? Da, desigur. Dacă nu s-ar fi produs colapsul comunismului de tip rusesc, ci cel al capitalismului de tip occidental, atunci ar fi fost adevărată diagnoza marxistă asupra Occidentului și ar fi urmat restructurări majore inverse reforme de sincronizare cu Răsăritul, export de experti în colectivizarea agriculturii, în industrializarea de tip nou și, firește, în cultură. S-ar fi aplicat schema de întărire a lui Kupalov și s-ar fi trecut peste faptul că ea este asemănătoare cu cea a lui Skinner și mai ales peste faptul că sunt identice în esență.

O diagnoză diferită de cea occidentală a politicienilor noștri postdecembriști ar fi fost, desigur, posibilă și în termeni pragmatici, să cum rezultă din observații și studii unor analiști autohtoni, dar ca rămâne aici o problemă a „istoriei viitoare”. Pentru moment, esențial rămâne faptul că, implicit (unei și explicit), diagnoza Occidentului a fost înșisă pe fizice și că se acționează potrivit consecințelor ce decurg din ea. Ce sens a avut destrămarea legală a C.A.P.-urilor, dacă nu recunoașterea, de către cei ce au hotărât acest lucru, a faptului că ele erau anacronice în raport cu gândirea economică occidentală, că nimic nu mai putea fi salvat din ceea ce s-a realizat în cadrul lor? Ce sens a avut și are efortul actual de a sincroniza formal învățământul românesc cu cel occidental, dacă nu recunoașterea faptului că învățământul românesc trebuie destrukturat din temeli, până la anomizarea lui totul (neobonjurismul rămâne înslătura constantă a reformei învățământului românesc sub toate ministerialele postdecembriști)? Ce rost are politica de dezindustrializare, care se duce în contextul reformei, dacă nu recunoașterea faptului că întreaga industrializare a fost o erore? Cum să ne explicăm faptul că diagnozele sectoriale ale FMI-ului devin repere ale politicii noastre economice? etc.

Înslătura diagnozei tăcute a Occidentului asupra noastră ne obligă să recunoaștem, în cele din urmă, faptul că postcomunismul (în România) însemnă întărire spre trecut, nu spre cel comun, ci spre unul mult mai îndepărtat. „Nostrificarea” diagnozei occidentale, tăcută și ea, de multe ori rugășnică, nu poate fi inclusă din belsug cu apărante mersuță înainte. FMI și Banca Mondială, NATO și UE nu ne spun ce să facem și nici nu obligă la ceea anume, expertii străini nu ne spun nici măcar ce nu este bine, politicienii noștri de la putere nu se sprijină doar, cu acela că ceea ce fac nu are nici o legitimitate cu diagnoza de la care pomesc aceste crinile.

(Va urma)

REFLECTII APOLITICE FETELE INUTILITATII

Caius Traian DRAGOMIR

Clasa politică românească actuală s-a constituit după decembrie 1989 – și în parte, chiar în acelă zile – prin cinci mecanisme cu o legitimitate diferită și cu o pondere, de asemenea, foarte variabilă – între legitimitate și pondere fiind, mai curând, o relație nedeterminată. S-au instituit, ca membri ai acestei clase, unii dintre liderii, afirmați probabil spontan, ai străzii, în mișcările din zilele de 16-22 decembrie ale anului schimbării, au venit apoi persoane – sau personalități – având reputația, sau măcar imaginea, unei oarecare dizidențe, a unei nepotriviri maiclare sau mai obscure față de comunism sau, eventual, a unei purități și elevajii de atitudine în anii regimului totalitar, sunt apoi membrii – căi mai rămaseră – ai clasei politice spulberate sub oprișinea, violențele, nedreptățile și torturile comunismului, larg practiceate mai ales în perioada de instalare a regimului; sunt, de asemenea, membrii mai importanți sau mai puțin importanți ai aparatului comunist, ai sistemului dezintegrat, care și-au reconformat atitudinea, sau nu și-au reconformat-o, care își crează apoi un portret nou, sau înștiință – mai curând în ultima perioadă a acestui aproape – docenii – pentru păstrarea limilor vecinului portret și, în sfârșit, sunt cei care intră în clasa politică din societatea intelectuală, a membrilor administrației nepolitice, a cetățenilor care își recunosc o anumită competență, o vocație, sau nici o aspirație.

Elementul cel mai dezavantajos al acestei convergențe de fluxuri umane, constă în puținătatea grupului care și-a dirijat dinspre societatea civilă înspre politică. Acesta ar fi putut aduce imparțialitate și echilibru, calități fără legătură însă cu expectanțele unei perioade a radicalismelor, patimilor, avidității, sfâșierilor și zguduirilor.

Clasa politică românească, prin toate componente care au constituit-o și la ajuns să cuprindă personalități absolut remarcabile, având uneori – nu des, însă nici excesiv de rar – statura omului de stat și excepțional poate, chiar aceea a personalității istorice. Cu toate acestea, clasa politică în România primește calificative greu de suportat, este tratată cu neîncredere și cu o mare lipsă de respect. Întrebarea, simplă, care apare în acest context este: de ce?

Hannah Arendt, în superba și pătrunzătoare sa operă „*Originiile totalitarismului*” face o serie de considerații cu privire la conducătorii unei națiuni, de care este obligatoriu să se țină cont, în chip special când este vorba de evaluarea clasei politice din orice țară și, desigur, a celei românești. Observația utilă sub raportul discutat – în lucrarea menționată – este aceea că un popor suportă multe duriță și

aberații, din partea unui grup de conducere, eventual participarea acestuia la o dictatură, sau la susținerea respectivului regim, poate chiar un anumit nivel de corupție al acestuia – dacă are sentimentul utilității sociale a structurii în cauză. Un dictator poate fi detestat pentru ansamblul acțiunii sale politice și, totuși, să i se recunoască o utilitate – de exemplu chiar și numai aceea de a organiza statul. O clasă este cu adevărat contestată atunci când ajunge să fie percepță ca inutilă.

Arendt dă exemplu nobilimii „vechiului regim” împotriva căreia se dirijează, abia secundar însă, Revoluția Franceză. Vechea nobilitate este socotită de poporul Franței ca inutilă în măsură în care rolul ei devine pur și simplu fantomatic sub autoritatea ultimilor regi.

Trebue recunoscut că noi clase politice în România, populația nu îi recunoaște, global, nici o utilitate, cu toată prezența, în cadrul ei, a unor personalități eminente: personalități enorme nu au lipsit, de altfel, niciodată între nobilii Franței regale. Desigur, nu un monarh absolut lipsește clasa politică românească de utilitate, cu constrângerea doctrinelor unui „nou regim”, rigid adoptate la nivelul – devenit clasic în România – al formelor fără fond, precum și o continuă incapacitate de stabilire a unei rezonabile coerențe.

La începutul constituiri ei (și ulterior, în fond), această clasă este departe de a fi inutilă – ea a adunat la un loc către principii pentru alcătuirea unei democrații (din păcate nu cele și ale funcționării dreptului, în afară unei libertăți politice incomplete, însă reală) și în ansamblu, a impiedicat ca o parte a ei să monopolizeze întreaga putere sau, mai ales, întreaga reprezentativitate externă. În rest, să constituie imaginea, în mare măsură nemeritată, a unei totale inutilități a respectivei clase – privatizarea nu s-a făcut în interesul cu adevărat demn de atribuit privatizării; statul nu a ajuns să aibă ca scop naționala (în acest sens statul român actual este perfect similar principalelor tipuri de state alienate); prezentul nu a deschis, ci a închis, viitorul. Producția

sociale, industria nu se restrucțorează, agricultura nu se modernizează, sfârșita crește, neîncredere abundă, opurile sociale reprezentative sunt cersetorul și parvenitul. Nu pot fi acuzați pentru accusa președintii și prim-ministra, sau geți de agenții naționale, șefi de partide sau parlamentari în calitatea lor de președinti, miniștri, șefi de partide etc. – vinovăția apartine membrilor clasei politice și acestei clase în ansamblul ei. Efortul făcut de mulți dintre membrii acestei componente a societății, în administrație nu îi corespunde nimic la nivelul omului politic în calitate de membru al unei clase, în sensul unei răspunderi portată dincolo de funcții. O clasă este bine privată, când se dovedește utilă șiște, numai dacă în același timp este utilă tuturor. Clasa politică românească trebuie să se reintegreze naționi – în caz contrar, reformarea ei va fi extrem de costisitoare, tot așa precum și eventuala nereformare.

Are însă dreptate Hannah Arendt în afirmațiile sale sociologice? Nu există, de exemplu, o utilitate a intelectualului, a monarhului constituțional, a președintelui pur reprezentativ și protocolar, în ţările cu

regimi parlamentari, instilitate care, până la urmă, să arăte ca și privete egal, spiritual și simbolul. Este necesar să distingă, însă, între utilitatea funcțională și cea ontologică.

Clasa politică românească este percepută ca ontologie utilă, căci ea dă sens și implică fizic, prin simpla sa existență, ideii democratice, pe care funcțional nu o înțelegează ei, adesea, o compromite în loc, măcar, să o susțină. Nivelul ontologic al utilității intelectualului este însă cel al umanului și umanității – ca autogenerare în spațiul culturii și civilizației. Monarhul – șeful statului – dă un sens uman ideii statale. Pentru simpla legitimare a democrației, o întreagă clasă politică este și absolut obligatorie și prea mult. Ea trebuie să își asume, funcțional, o utilitate în privința căreia orice țară evoluată ne poate oferi nenumărate exemple. Din Statele Unite și până în Turcia, sau India și dincolo de aceasta, numeroase ţări trăiesc în baza coerienței lor în jurul clasei politice – este cazul ca nici România să nu mai fie obligată să trăiască într-o continuă tulburare a relației naționi cu clasa sa politică.

INTELIGENȚA ECONOMICĂ ÎN PLAN IDEATIC, PRACTIC ȘI ... DIDACTIC

Lector drd. Luminița PISTOL

Economia modernă cunoaște transformări radicale în perioada actuală. Astfel, orice întreprindere care dorește să cunoască succesul își va crea un capital intelectual și va face să circule cultura la toate nivelurile – uman, structural, clienti etc.

Pentru dezvoltarea capitalului intelectual este necesară circulația informației, iar întreprindere trebuie să faciliteze accesul la aceasta, nu numai pentru factorii de decizie, ci și pentru toți funcționarii la nivelul tuturor structurilor. Un accent deosebit se pune, de asemenea, pe schimbul de informații reciproce dintre întreprindere și clienti săi.

O economie bazată pe informație dă naștere la noi întreprinderi, noi lucrători, noi meseri. În ultimii ani și în unele întreprinderi românești s-au produs schimbări în lumea specialiștilor din domeniul informării. Informarea profesională începe să pătrundă în viața întreprinderilor, recunoscându-se importanța creșterii exigenței față de acești specialiști.

Terminologia în acest domeniu a evoluat, la termenul de documentare adăugându-se temenii de „informare specializată”, „informare științifică”, „vege tehnologică”, ajungându-se, de curând, la termenul de „inteligentă”, asociat unor adjective variate: economică, conculențială, competitivă sau strategică.

Inteligenta economică este ansamblul acțiunilor coordonate de cercetare, prelucrare și distribuire a informației în vederea explorației și de către toți cei interesați, în mod egal, cu toate garanțiile de protecție necesare conservării patrimoniului conculențial și în cele mai bune condiții de calitate, termen și cost.

Apariția acestei noi componente esențiale a economiei nu este întâmplătoare. După era industrială am intrat în era informației. Inteligența a devenit factorul producției cel mai important, care nu figurează însă în bilanțul întreprinderii. O asemenea mutație generată schimbări la toate nivelurile, atât în configurațile profesiilor, cât și în interiorul întreprinderilor.

Însănumărul epocii informației este o revoluție care încă bulversează bazele economiei, formele și funcțiile întreprinderilor. Într-un asemenea context, globalizarea, difuzarea informației, rețelele informației au luat o dimensiune extraordinară. Este vorba de o nouă eră, în care sursele fundamentale ale profitului se numesc știință și comunicare. Este incontestabil, știința a transformat economia,

întreprinderea înscrișă în epoca informației este o „întreprindere a științei” și are capacitatea de a administra fluxul cunoștințelor. Fenomenul a fost demarat, înregistrându-se o creștere a investițiilor în echipamente informaționale.

A cheltui pe un echipament care crează, codifică, manipulează și distribuie informația este mult mai avantajos decât a cheltui pe tehnologii de fabricație. Potrivit literaturii de specialitate, profitul de pe urma investiției în informație este de 5-8 ori mai mare decât cel rezultat în urma achiziționării tehnologiilor de fabricație. Informarea permite limitarea stocurilor, fiind într-o legătură mai bună cu planurile de producție și cu evoluția pieței.

Neevoluând în același ritm, interesele contabile ignoră activele de ordin informațional, care constituie în general o primă în raport cu valoarea inscrisă în conturi. Randamentul general al capitalului informațional este foarte greu de cuantificat. Cei mai mulți dintre factorii de decizie sunt conștienți că a administra științele, cunoștințele, este esențial și că acestea trebuie administrate pentru a obține rezultatele concrete.

Resursele informației nu sunt tratate în aceeași manieră ca resursele naturale, resursele de muncă sau utilajele cu bani, deoarece ele sunt mult mai sensibile la timp, deprecierile lor este mai rapidă, iar valoarea lor nu depinde de raritate, dimpotrivă, este de dorit ca informația să existe din abundență.

Fondate pe resurse diferite, întreprinderile specializează în informație nu respectă aceleași legi pe care le respectă altele. Legea cererii și a ofertei este aplicată mai degrabă în mod capricios în economia intangibilă, ca dovadă extremă fiind volatilitatea piețelor financiare derivate.

Legea randamentelor descreșcătoare presupune că există un punct de plicare de la care o investiție suplimentară este mai puțin productivă decât cea precedentă. Or, în epoca informației, randamentele sunt mai degrabă crescătoare, deoarece costurile primei investiții sunt de departe de a fi cele mai importante.

Cea mai mare dificultate pentru managementul modern este de a crea o organizare pentru împărtirea informației. Folosind rețelele de ordinatoare conectate prin linii telefonice se va reuși punerea în contact cu oamenilor și cunoștințelor. Rețelele de ordinatoare vor constitui principala tehnologie prin care întreprinderile vor gestiona informațiile și vor obține cel mai bun randament intelectual.

MAREA UNIRE DE LA 1 DECEMBRIE 1918

Intru cinstirea celei de a 80-a aniversări

1 Decembrie 1918 reprezintă în istoria poporului român Arcul de Triumf înălțat după secole de luptă, rezistență și supraviețuire, înfrângând mariile imperii din jur. Arc pe care sunt înscrise virtuțiile și contribuțiile românilor la civilizația europeană.

România întreagă, de la Nistru până la Tisa, acum 80 de ani, încrustată pe harta modernă a continentului, o ţară de stabilitate și progres, la confluența Occidentului cu Orientul.

Marelui Arc de Triumf al neamului nostru, al Patriei întregite în 1918, Fundația „România de Mâine” îi consacră o bogată activitate științifică, întruchipată în sesiuni, simpozioane, reuniuni ale oamenilor de știință și cultură, cadre universitare, studenți.

Capitala României și numeroase orașe ale țării, unde se află filiale ale Fundației „România de Mâine”, găzduiesc, începând din această lună, manifestări științifice, intim legate cu activitatea Institutelor de cercetare ale Fundației „România de Mâine”, ale Facultăților și Colegiilor Universității „Spiru Haret”.

Sesiunile științifice, simpozioanele, întâlnirile cu studenții, ce au loc sub aura Marii Uniri, toate își au ca tematică – pe lângă subiectele generale ale istoriei înăpărării actului național

Prof.univ.dr.doc. Titu GEORGESCU

din 1 Decembrie 1918 – specificitatea profilului Institutului, Facultății, Colegiului din București și din alte centre din țară. Specificitatea relevă laturile economice, culturale, școlare, militare, jurnalistică, sociologice, geografice, religioase, demografice și.a. care s-au însumat în contribuțiile plurale ale poporului român la făurirea

Academia de cultură națională „D. Gusti”, pe lângă temele de istorie, ce le întâlnim la toate sesiunile științifice, abordează, în comunicări, probleme ale culturii unitare, ale limbii române din spațiul carpatodanubiano-pontic, ale prozei și poeziei despre Unirea românilor.

Institutul de sociologie și opinie publică plus facultățile de sociologie

Un bogat program de manifestări cultural-științifice la Fundația „România de Mâine” și Universitatea „Spiru Haret”

României Mari, acum opt decenii.

Exemplificarea manifestărilor științifice organizate de Fundația „România de Mâine” arată evantaiul bogat al cercetărilor efectuate în instituție și în componențele Universității.

Academia de studii pentru dezvoltarea economico-socială, la sesiunea științifică prezintă două comunicări pe teme privind istoria înăpărării Marii Uniri, iar restul comunicărilor sunt cu specificul dat de complementarietatea economică a ținuturilor locuite de români, din coroana Carpaților, dintre Carpați și Dunăre, dintre Nistrul și Carpați.

psihologie, de filosofie-jurnalistică și de istorie au comunicări științifice despre rădăcinile istorice ale Marii Uniri, Mișcarea memorandistă, România în războiul reîntregirii, Conferința de pace de la Paris și consacrația actului din 1 Decembrie 1918, despre pregătirea spirituală a unității naționale, rolul presei în cultivarea mișcării pentru unire, personalități științifice, culturale, cadre universitare, publiciști, preoți, ofițeri, care au fost militanți recunoscuți ai frontului unității naționale.

Institutul de arte și Facultatea de muzică, după primele teme cu caracter istoric,

abordează, în comunicări științifice, reflectarea, pe paleta artelor, a mișcării pentru unitatea națională, ca și salba de monumente consacrate marelui moment din 1 Decembrie 1918.

Facultatea de Istorie a concretizat programul sesiunii științifice care va avea loc la 24 noiembrie cu teme: „Diplomația întregirii României, între 1914-1916”; „Unirea cea mare și românismul balcanic”; „Interacțiunea război-mișcare națională în 1918”; „Noua stare de spirit a românilor din 1918”; „„Implicațiile Unirii” în evoluția României interbelice”.

De la toate aceste reunii științifice vor fi selectate comunicări, într-o amplă culegere, ce va fi tipărită și publicată de Editura Fundației „România de Mâine”.

Se adaugă, la scurtă noastră relatată ce înscrie manifestările științifice, profunde simțăminte patriotice care animă profesorii, cercetătorii și studenții prezenți la aniversarea a opt decenii de la Marele Unire.

Colegiile universitare de la Cluj-Napoca, Craiova, Câmpulung, Constanța, Galați, Iași, Sibiu, Suceava, Timișoara, Sf. Gheorghe, Târgoviște organizează sesiuni și simpozioane științifice la care colaborează și reprezentanți ai unităților de învățământ din localitățile respective, ai bisericii, ai forurilor culturale, administrative.

Pretutindeni, în aceste filiale ce aparțin Fundației „România de

Mâine”, se desfășoară reunii de înaltă ținută științifică națională, situând aniversarea Marii Uniri la cotele superioare cerute de un asemenea eveniment fundamental pentru istoria trecută, prezentă și viitoare a țării noastre.

În ajunul zilei de 1 Decembrie, Fundația noastră organizează o sesiune generală jubiliară, unde vor fi prezentate comunicări științifice care cuprind sinteze ale sesiunilor și simpozioanelor ce s-au desfășurat în institute, facultăți și colegii.

De la toate aceste reunii științifice vor fi selectate comunicări, într-o amplă culegere, ce va fi tipărită și publicată de Editura Fundației „România de Mâine”.

Se adaugă, la scurtă noastră relatată ce înscrie manifestările științifice, profunde simțăminte patriotice care animă profesorii, cercetătorii și studenții prezenți la aniversarea a opt decenii de la Marele Unire.

Sărbătorii naționale a României, revista „Opinia națională” îi va consacra, în următoarele numere, un serial de articole și interviuri din partea unor personalități științifice și culturale

ÎN CULTURĂ SUFLETUL ROMÂNESC ȘI-A AFLAT UNITATEA FUNDAMENTALĂ

(Continuare din pag. 1)

Și, într-adevăr, această epocă a început. Fără îndoială, nu programul, nu o revistă a determinat modul de a gândi și de a scrie al scriitorilor care se afirmau atunci. A existat o convergență de idei și de sensibilitate care a făcut ca această epocă de cultură să fie dominată de ideea națională și de realitatea săracinească. Cel care – așa cum au recunoscut toti cei ce i-au fost prieteni și inamici – a întruchipat acest ideal a fost N. Iorga. Împlinită în 1901 vîrstă de 30 de ani. Profesor, conferențiar, pe seuri, creator care insuflează și electrizează auditorul oricare ar fi fost acesta, autor al unor articole de revistă și ziar de o mare diversitate, de la pamflet la portret, de la comentariul politic la cronică literară. N. Iorga a desfășurat o activitate ieșită din comun, nu numai pe planul istoriografic pe care a imbogățit-o cu monografii, culegeri de documente, studii, biografii, ci pe toate tărâmurile vieții publice și, din 1907, politice.

Cei doi mari scriitori ai epocii, cei care au debutat editorial în mod strălucit în anii 1904 și 1905, Mihail Sadoveanu și Octavian Goga au întruchipat aceleași idealuri. Octavian Goga va fi de la primele sale poezii mature și o dată cu apariția primului său volum de versuri – „poetul pătimirii noastre”, fiind recepțiat de toate straturile societății românești, din toate provinciile locuite de români. Mihail Sadoveanu, de asemenea, va invia, cu geniul său de neîntrecut povestitor, figuri ale unui trecut legendar. Nu vrem să facem aici o istorie a literaturii române din acea epocă în care au existat și scriitori care, precum Alexandru Macedonski, Dimitrie Anghel, Ion Minulescu, O. Densusianu, au recordat poezia noastră mai ales la marile curente novatoare ale Europei, simbolismul în special.

La nivelul întregii culturi românești, o stare de efervescență națională exprimată prin opere de valoare care au avut un impact sufletesc ieșit din comun. De aceea, alături de literatură, muzica

a fost cea care, pe căile specifice, a avut un impact sufletesc ieșit din comun. Deși nu a fost un produs al școlii muzicale românești aflată într-o fază embrionară, deși cea mai mare parte a timpului o petreceea în străinătate, deși în mod structural ființa sa nu recepta programe ideologice – George Enescu va scrie Poema Română și cele două Rapsodii Române. Acestea vor fi instantaneu însușite de sensibilitatea românească și vor deveni spontan embleme ale spiritului național.

În același timp, creația corală românească a atins momente de plenitudine. Inspirate din sursele populare, apartinând unor compozitori veniți din toate provinciile românești: Basarabia (Gavril Muzicescu), Bucovina (Ciprian Porumbescu, cel răpus în plină efervescență creatoare, ale cărui

melodii răsunau pretutindeni, (Tudor Flondor), Banat (Ion Vidiu), Ardeal (Jacob Mureșanu, Gh. Dima), Muntenia (G. Kiriak), această mișcare reprezenta una din modalitățile afirmării idealului unității naționale. Să nu uităm că formațiunile corale ale acelei vremi erau formațiuni eminentemente populare și, în consecință, actul artistic împlinea acest ideal nu numai la nivelul creației, ci și al interpretării.

Sufletul românesc și-a aflat în toate aceste creații unitatea fundamentală mai presus de jocurile, combinațiile și disputele politice. Literatura și muzica vremii răspundeau unei chemări spirituale, unei aspirații naționale pe care le puneau în evidență cu un patos și cu o forță a imaginii și a convingerii ieșită din comun.

De aceea, ori de câte ori ne gândim la zilele în care s-a

implinit acest ideal, se cuvine să nu uităm ceea ce a spus Alexandru Vlahuță la 25 ianuarie 1919: „Nu s-ar părea însă că lipsim de la o datorie de dreptate și de cinste profesională dacă, la prăsnuirea acestei zile mari, am tăcea numele celui mai strălucit ostaș al cugetării românești, care mai mult decât oricare altul, ne-a pregătit cu mândru lui viață de vitejască luptă pentru ceasul acesta. Nu e unul printre noi care să nu poarte, în tot ce e mai curat și mai bun în sufletul lui, ca un adao de putere, o rază nouă de lumină și de credință în viitorul acestui neam, desfășurat din prodigioasa și nobila acțiune a marelui sămănător lorga”.

Iorga a fost simbolul unei aspirații, căreia cultura românească de la începutul secolului până la intrarea în primul război mondial i-a răspuns cu ardoare.

Revista se poate procura prin abonament la toate oficile postale din țară. În Catalogul RODIPET, revista se regăsește la poziția 2.256.

Costul unui abonament trimestrial este de 8.400 lei.

De asemenea, solicitările de abonamente se pot adresa redacției, cu plată prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: Fundația „România de Mâine”, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sectorul 4, București, Cont 451.00.972-B.C.R.-S.M.B.

Macheta computerizată și tiparul executate de
LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE ȘI
TIPOGRAFIA

FUNDAȚIEI „ROMÂNIA DE MÂINE”

REVISTA
OPINIA
națională

Director:
Prof.univ.dr.
Aurelian BONDREA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sector 4, Telefon: 330.40.40/interior 182
Revista OPINIA NAȚIONALĂ este înregistrată la Oficiul de Stat pentru Inventiții și Mărci
la nr. 24.000/7.090.672 din 3 septembrie 1997.